Difficult
യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉത്പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 042✓

ശ്രീ-വസിഷ്ഠ ഉവാച .

യസ്ത്വ-ബു+ദ്ധ-മതിർ-മൂഢോ രൂഢോ ന വിതതേ പദേ .
വ+ജ്ര-സാര-മിദം(ൻ) ത+സ്യ ജഗദസ്+ത്യസ-ദേവ സത് .. 1

യഥാ ബാലസ്യ വേതാലോ മൃതി-പ+ര്യ+ന്ത-ദുഃഖദഃ .
അസദേവ സദാ-കാരം(ൻ) തഥാ മൂഢമതേ ജഗത് .. 2

താപ ഏവ യഥാ വാരി മൃഗാണാം/ ഭ്രമ-കാരണം .
അസ+ത്യമേവ സ+ത്യാഭം(ൻ) തഥാ മൂഢ-മതേർ/ജഗത് .. 3

യഥാ+സ്വപ്ന+മൃതിർ/ജ+ന്തോ-രസ+ത്യാ സ+ത്യ-രൂപിണീ .
അർഥ+ക്രിയാ-കരീ ഭാതി തഥാ മൂഢ-ധിയാം(ഞ്) ജഗത് .. 4

അ+വ്യുഥ്.പ+ന്ന+സ്യ കനകേ കാനകേ കടകേ യഥാ .
കട-ക+ജ്ഞപ്തി-രേവാസ്തി ന മനാ-ഗപി ഹേമധീഃ .. 5

തഥാ+ജ്ഞ+സ്യ പുണ്ഡ്ര-രാജ-ഗഗനാ+ഗേശ്വ-മേഖ-സുർ .
ഇയം(ൻ) ദൃ+ശ്യ-ദൃഗേ-വാസ്തി ന+ത്വ+ന്യാ പര-മാഥ-ദൃക് .. 6

യഥാ നഭസി മു+ക്താലീ-പി+ച്ഛ-കേശോ+ന്ധ്രകാ-ദയഃ .
അസ+ത്യാഃ(സ്) സ+ത്യതാം(യ്) യാതാ
ഭാ+ത്യേവം(ൻ) ദുർദശാം(ഞ്) ജഗത് .. 7

ദീർമ+സ്വപ്ന-മിദം(വ്) വി+ശ്വം വി+ദ്ധ്യഹ+ന്താദി+സം(യ്)യുതം .
അ+ത്രാ+ന്യേ+സ്വപ്ന-പുരുഷാ യഥാ സ+ത്യാസ്-തഥാ ശൃണു .. 8

അസ്തി സർവ-ഗതം ശാന്തം പരമാർഥ-ഘനം ശുചി .
അചേ+ത്യ-ചി+ന്മാ+ത്ര-വപുഃ(ഫ്) പരമാ-കാശമാ-തതം .. 9

തഥ്.സർവഗം സർവ-ശ+ക്തി സർവം സർവാ+ത്മകം സ്വയം
യ+ത്ര യ+ത്ര യഥോ-ദേതി തഥാ+സ്തേ ത+ത്ര ത+ത്ര വൈ .. 10

തേന+സ്വപ്ന-പുരേ+ദ്രഷ്ടാ യാ+ന്വേത്തി പുര-വാസിനഃ .
നരാ-നിതി നരാ ഏവ+ക്ഷണാ+ത്തസ്യ ഭവ+ന്തി തേ .. 11

യദ്-ദ്രഷ്ടു+ശ്ചിഥ്.സ്വരൂപം(ൻ) തഥ്.സ്വപ്നാ-കാശാ+ന്തര+സ്ഥിതം .
സ്വപ്നാ-കാശ-ചി+ത്താഭം/ ഹി നരാനാ-മേതി ഭാവിതം .. 12

വേദി/തൃത്-വൈ+ക്യ-വശതോ നരതേ-വാവ-ബു+ധ്യതേ .
ആ+ത്മ+ന്യ-ത+ശ്ചിദ്-ബലേന+ദ്വയോ-ര+പ്യേതി സ+ത്യതാ .. 13

ശ്രീരാമ ഉവാച .

സ്വപ്നേ്ഽപി+സ്വപ്ന-പുരുഷാ ന സത്യാഃ(സ്)സ്യുർ/മുനേ യദി .
വദ തഥ്.കോ ഭവേദ്-ദോഷോ മായാ-മാത്ര-ശരീരിണി .. 14

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

സ്വപ്നേ ന പുരവാ+സ്ത+വ്യാ വസ്തുതഃ(സ്) സ+ത്യ-രൂപിണഃ .
പ്രമാണ-മ+ത്ര ശൃണു മേ+പ്രത്യക്ഷം(ൻ) നാമ നേത-രത് .. 15

സർഗാദാ-വാ+ത്മ-ഭൂർഭാതി+സ്വപ്നാ-ഭാനു-ഭവാ+ത്മകഃ .
തഥ്.സ+ങ്ക+ല്പ-കലം(വ്) വിശ്വ-മേവ+സ്വപ്നാഭ-മേവ തത് .. 16

ഏവം(വ്) വി+ശ്വമിദം സ്വപ്ന+സ്ത+ത്ര സ+ത്യം ഭവാ+ന്മമ .
യഥൈവ+ത്വം(ൻ) തഥൈ-വാന്യേ+സ്വപ്നേ+സ്വപ്ന-വരാ നൃണാം .. 17

സ്വപ്നേ നഗര-വാ+സ്തവ്യാഃ(സ്) സത്യാ ന+സ്യു-രിമേ യദി .
തദി-ഹാപി തദാ-കാരേ നസത്യം മേ മനാഗപി .. 18

യഥാഹം(ൻ) തവ സ+ത്യാ+ത്മാ സ+ത്യം സർവ ഭവേ+ന്മമ .
സ്വപ്നോപ-ലംഭേ സംസാരേ മിഥഃ(സ്)സി+ദ്ധ്യ്യ+പ്രമേ-ദൃശീ .. 19

സംസാരേ വിപുലേ+സ്വപ്നേ യഥാ സ+ത്യ-മഹം(ൻ) തവ .
യഥാ+ത്വമപി മേ സത്യം സർവം സ്വപ്നേ+ഷ്വിതി+ക്രമഃ .. 20

ശ്രീരാമ ഉവാച .
സ്വപ്ന+ദ്രഷ്ടരി നിർ-നി+ദ്രേ തദ്-ദ്രഷ്ടുഃ(സ്) സ്വപ്ന-പ+ത്തനം.
സ+ദ്രൂപ+ത്വാത്-തഥൈവാ+സ്തേ മമേതി ഭഗവ+ന്മതിഃ .. 21

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഏവമേതത്-തഥൈ-വാസ്തേ സ+ത്യ+ത്വാഥ്.സ്വ+പ്ര-പ+ത്തനം .
സ്വപ്ന+ദ്രഷ്ടരി. നിർ/നി+ദ്ര്യേ്ഽ+പ്യാകാശ-വിശദാ-കൃതി .. 22

ഏത-ദാസ്താ-മിദം(ൻ) താവ+
ദ്യജ്-ജാ+ഗ്ര-ദിവ മ+ന്യസേ .
വി+ദ്ധി തഥ്.സ്വപ്ന-മേവാ+ന്തർ/ദേശ-കാലാ+ദ്യ-പൂരകം .. 23

ഏവം സർവ-മിദം ഭാതി/ ന സ+ത്യം സത്യവഥ്.സ്ഥിതം .
ര+ഞ്ജയ+ത്യപി മി+ഥ്യൈവ+സ്വപ്ന+സ്ത്രീ-സുരതോ-പമം .. 24

സർവ+ത്ര വി+ദ്യതേ സർവം(ൻ) ദേഹ+സ്യാന്തർ-ബഹി+സ്തഥാ .
യ+ത്തു വേ+ത്തി യഥാ സംവിത്-
ത+ത്ത-ഥാസ്-വൈവ പ+ശ്യതി .. 25

യഥ്-കോശേ വി+ദ്യതേ+ദ്രവ്യം(ൻ) തദ്-ദ്ര+ഷ്ട്രാ ല+ഭ്യതേ യഥാ .
തഥാ+സ്തി സർവം(ഞ്) ചിദ്-വ്യോമ്നി
ചേ+ത്യതേ ത+ത്ത്വ-നേന വൈ .. 26

അന+ന്തര-മുവാ-ചേദം(ൻ) ദേവീ+ജ്ഞപ്തിർ/വിദൂരഥം . .
കൃ+ത്വാ ബോധാ-മൃതാ-സേകൈർ/വിവേകാ+ങ്കുര-സു+ന്ദരം .. 27

ഏത-ദേവ മയാ രാജ+ല്ലീലാർഥ-മുപ-വർണിതം .
സ്വ+സ്തി ത്യേ്സ്തു ഗമി+ഷ്യാവോ
ദൃ+ഷ്ടാ ദൃഷ്ടാ+ന്ത-ദൃ-ഷ്ടയഃ .. 28

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ഇതി+പ്രോക്തേ സര+സ്വത്യാ ഗിരാ മധുര-വർണയാ .
ഉവാച വചനം(ൻ) ധീമാൻ/ഭൂമി-പാലോ വിദൂരഥഃ .. 29

വിദൂരഥ ഉവാച .

മമാപി ദർശനം(ൻ) ദേവി മോഘം ഭവതി നാർഥിനി .
മഹാ-ഫല+പ്രദാ-യാസ്തു കഥം(ൻ) തവ ഭവി+ഷ്യതി .. 30

അഹം(ൻ) ദേഹം സമുത്.സൃ+ജ്യ ലോകാ+ന്തര-മിതോ്പരം .
നിജമാ-യാമി ഹേ ദേവി+സ്വപ്നാത്.സ്വപ്നാ+ന്തരം(യ്) യഥാ .. 31

പ+ശ്യാ-ദിശാശു മാ+മ്മാതഃ(ഫ്) പ്രപ+ന്നം ശരണാ-ഗതം .
ഭ+ക്ത്യേ്വ-ഹേലാ വരദേ മഹതാ+ന്ന വിരാജതേ .. 32

യം പ്രദേശ-മഹം(യ്) യാമി തമേ-വായാ+ത്വയം മമ .
മ+ന്ത്രീ കുമാരീ ചൈവേയം/ ബാലേതി കുരു മേ ദയാം .. 33

ശ്രീസരസ്വത്യുവാച .
ആഗ+ച്ഛ രാ+ജ്യ-മുചി-താർഥ-വിലാസ-ചാരു+
പ്രാഗ്/ജ+ന്മ-മണ്ഡല-പതേ കുരു നിർവി-ശങ്കം .
അസ്മാഭി-രർഥി-ജന-കാമ-നിരാ-കൃതിർഹി
ദൃഷ്ടാ ന കാചന കദാ-ചിദ-പീതി വി+ദ്ധി .. 34

ഇ+ത്യാർഷേ+ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
ഉത്പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ+ സ്വപ്ന-പുരുഷ-സ+ത്യ+ത്വ-

നിരൂപണം(ൻ) നാമ+ദ്വി-ചത്വാരിംശഃ(സ്) സർഗഃ .. 42 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
17.9.23